

کد کنترل

514

A

صبح جمعه

۹۷/۱۲/۳

دفترچه شماره (۱)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.»
امام خمینی (ره)

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه‌متمرکز) - سال ۱۳۹۸

رشته تاریخ - تاریخ اسلام - کد (۲۱۲۱)

مدت پاسخ‌گویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: تاریخ جهان اسلام از آغاز تا پایان عصر عثمانی - تاریخ تحولات فکری و فرهنگی در جهان اسلام تاکنون - روش تحقیق و منبع‌شناسی در تاریخ اسلام	۹۰	۱	۹۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

۱۳۹۸

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... در جلسه این آزمون شرکت می‌نمایم.

امضا:

- ۱- مشاوران معاویه در امور مالی از کدام یک از گروه‌ها بودند؟
 (۱) مسیحیان (۲) ایرانیان (۳) رومیان (۴) یهودیان
- ۲- کدام یک از فقهای بزرگ اهل سنت از قیام نفس زکیه حمایت کرد و فتوا به عدم ضرورت پایبندی مردم به بیعت با خلیفه عباسی داد؟
 (۱) محمد بن ادریس شافعی (۲) مالک بن انس
 (۳) احمد بن حنبل (۴) ابوالحسن اشعری
- ۳- کدام گروه از منابع اصلی، اطلاعات تکمیل‌کننده تری درباره عربستان پیش از اسلام به دست می‌دهند؟
 (۱) تورات و کتب قدیم یهود (۲) نوشته‌های مورخان عرب
 (۳) نوشته‌های نویسندگان یونانی، رومی و سریانی (۴) آثار کشف شده در مصر، بین‌النهرین و شام
- ۴- امام صادق (ع) در مورد چه کسی فرمود «اگر او نبود آثار نبوت و احادیث پدرم از بین می‌رفت»؟
 (۱) ابوبصیر اسدی (۲) برید بن معاویه عجل
 (۳) معروف بن خربوز (۴) زرارة بن اعین
- ۵- پیامبر(ص) اموال منقول و غیرمنقول بنی‌نضیر را چگونه میان مسلمانان تقسیم کرد؟
 (۱) این اموال را که حکم فیء داشت میان مهاجران تقسیم کرد.
 (۲) به پاداش میزبانی انصار از مهاجرین همه این اموال را میان انصار تقسیم کرد.
 (۳) این اموال را که حکم خالصه داشت برای هزینه‌های حکومت در اختیار خود گرفت.
 (۴) این اموال را که حکم خمس داشت به صورت مساوی میان انصار و مهاجر تقسیم کرد.
- ۶- کدام مورد در خصوص محل مسکین درست است؟
 (۱) موقعیت داوری حکمین، ابو موسی اشعری و عمرو بن عاص
 (۲) محل مقاومت قیس بن سعد در برابر عمرو بن عاص
 (۳) موقعیت صلح میان امام علی (ع) و معاویه
 (۴) محل تسلیم عبیدالله بن عباس به معاویه
- ۷- کدام مورد، علل حمایت یزید بن ولید بن عبدالملک از اندیشه قدریه بود؟
 (۱) رقابت‌های درون‌خاندانی و جلب حمایت طرفداران این اندیشه
 (۲) ریشه داشتن جریان قدریه در تفکرات اعراب جاهلی
 (۳) مقابله با قدریه که حامی قبایل مضر بود.
 (۴) رقابت با جریان تناسخیه و غالیان

- ۸- کدام مورد، مهم‌ترین وجوه تمایز نظری جریان اسلامی اصلاح طلب با جریان اسلامی بنیادگرا در دوره معاصر جهان اسلام است؟
- (۱) پذیرش مطلق غرب در برابر رد مطلق غرب
  - (۲) پایبندی به تفسیر آزاد نصوص شرعی در برابر پایبندی مطلق به ظواهر نصوص
  - (۳) اعتقاد به لیبرال دموکراسی و اقتصاد سرمایه‌داری در برابر اعتقاد به خلافت اسلامی
  - (۴) اعتقاد عمیق به عقل و اجتهاد و یا رد آن و ضرورت اقتباس از علم غرب در کنار شناخت وجوه استعماری در برابر نفی کامل غرب
- ۹- واکنش رهبران جنبش خلافت هند به قیام شریف حسین (امیر مکه در سال ۱۹۱۶) علیه سلطان عثمانی کدام مورد بود؟
- (۱) اعزام هیأتی به ریاست محمود الحسن برای میانجی‌گری میان شریف حسین و سلطان عثمانی
  - (۲) محکومیت شدید قیام مزبور و متهم کردن شریف حسین به هم‌دستی با بریتانیا علیه مسلمانان
  - (۳) تشکیل «انجمن خدام مکه» برای حمایت از شریف حسین و قیام او
  - (۴) درخواست مداخله الازهر برای حل این مسئله
- ۱۰- از کدام رویداد به‌عنوان یک ابتکار بزرگ در ساختار ارتش خلافت عباسی یاد می‌شود؟
- (۱) استخدام غلامان در نظام و سپاه
  - (۲) استخدام افراد سرسپرده در نظام به‌عنوان محافظ شخصی خلفا
  - (۳) استخدام و برتری دادن به نیروهای قبیله‌ای عرب در سپاه و ارتش
  - (۴) ایجاد واحدهایی تحت عنوان «شاکریه» برای ایجاد تعادل با فرمانروایان قلمرو اسلامی
- ۱۱- کدام یک از فقهای برجسته افریقیه، فرماندهی سپاه اغلیبان در حمله به سیسیل (صقلیه) را برعهده داشت؟
- (۱) لسان‌الدین بن خطیب
  - (۲) یحیی بن یحیی
  - (۳) اسد بن فرات
  - (۴) اسماعیل بن عبدالله انصاری
- ۱۲- کدام مورد هدف دولت عثمانی در حمایت از خیرالدین بارباروسا و تجهیز او بود؟
- (۱) تقویت نیروی دریایی عثمانی در سواحل مصر
  - (۲) تسهیل سلطه بر راه‌های تجاری آفریقا
  - (۳) غلبه بر سلطه اسپانیا در مدیترانه غربی
  - (۴) ساقط کردن دولت بنوحفص در افریقیه
- ۱۳- کدام مورد عامل فروپاشی سلطنت مسیحی مقرّه در سرزمین نوبه در زمان حکومت ممالیک بر مصر بود؟
- (۱) تغییر مسیر تجاری در دریای سرخ
  - (۲) سرایت بیماری طاعون از مصر به نوبه در این زمان
  - (۳) حمله ملک ظاهر بیبرس به قلمرو مقرّه و اشغال بندر سواکن
  - (۴) اقدامات ممالیک بر ضد قبایل عرب مصر علیا و مهاجرت گسترده آن‌ها به قلمرو مقرّه
- ۱۴- کدام مورد علت اقبال مردم به قیام ابن طباطبا به همراه ابوالسرایا در کوفه بود؟
- (۱) وضع خراج سنگین بر اراضی عراق
  - (۲) نارضایتی مردم از امارت حسن بن سهل بر عراق
  - (۳) هم‌دستی عباسیان با مخالفان خاندان ابن طباطبا
  - (۴) نارضایتی از کشتار علویان در جریان قیام شهید فخر
- ۱۵- شورش ریّض در اندلس در عهد حکم بن هشام (۱۸۰ - ۲۰۶ ق) توسط چه کسانی برپا شده بود؟
- (۱) آراگون‌های شمال
  - (۲) عموهای حکم بن هشام
  - (۳) فقها و عالمان دینی
  - (۴) مردمان ثغر اعلی و اهالی طلیطله

- ۱۶- ابو عبدالله شیعی، کیست؟
- (۱) فرمانده سپاه معز فاطمی که با فتح مصر زمینه انتقال مرکز فرمانروایی فاطمیان به مصر را فراهم کرد.
  - (۲) فقیه اسماعیلی که پایه گذاری و ترویج فقه اسماعیلی در مصر مرهون تلاش های او است.
  - (۳) داعی فاطمی که زمینه تأسیس خلافت فاطمیان را در مغرب فراهم ساخت.
  - (۴) وزیر مستنصر فاطمی که مسبب اولین انشعاب در دولت فاطمی شد.
- ۱۷- یوسف بن تاشفین در سومین لشکرکشی به اندلس به کدام اقدام مهم دست زد؟
- (۱) برانداختن ملوک الطوائف و تحت سلطه گرفتن کل اندلس
  - (۲) عقب راندن آلفونسوی ششم، پادشاه قشتاله از غرناطه
  - (۳) تصرف قلعه الیدو و سرکوب شوالیه های مسیحی آن
  - (۴) ابقاء معتمد بن عباد در اشبیلیه
- ۱۸- مخالف داری (مخلافها) در تاریخ عرب قبل از اسلام با کدام نوع حکومت در دوره اسلامی تطبیق می کند؟
- (۱) خلافت
  - (۲) ملوک الطوائفی
  - (۳) حکومت موروثی
  - (۴) شیوه انتخابی
- ۱۹- محتوای کتاب چچنامه از منابع قدیمی و معتبر تاریخ سند، کدام مورد را شامل می شود؟
- (۱) تاریخ منطقه سند در عهد خاندان ارغونیان و تیموریان هند و کتیبه های فارسی سند است.
  - (۲) حاوی تاریخ سند پیش از اسلام و فتوحات اعراب در سند تا پایان کار محمد بن قاسم است.
  - (۳) حاوی تاریخ سیاسی و احوال مشاهیر علمی و ادبی سند از پیش از اسلام تا ۱۱۸۱ ق است.
  - (۴) حاوی تاریخ اسماعیلیه در منطقه سند و به ویژه روابط محمود غزنوی و اسماعیلیان سند است.
- ۲۰- حمله نادرشاه افشار به شبه قاره هند و تصرف دهلی، چه تأثیری بر آینده حکومت تیموریان هند داشت؟
- (۱) زمینه تقویت حضور اروپائیان در مناطق شمالی شبه قاره هند را فراهم کرد.
  - (۲) سبب رفع نگرانی تیموریان از مناطق هم مرز با ایران و اهتمام به تحکیم سلطه بر مناطق جنوب گردید.
  - (۳) ضربه شدیدی به اقتدار امپراتوری تیموریان هند وارد ساخت و موجب تشدید گرایش ها و جنبش های تجزیه طلبانه گردید.
  - (۴) موجب تقویت مقطعی حکومت تیموریان هند و افزایش انگیزه مقابله با اروپائیان شد که به مناطقی از شبه قاره مسلط شده بودند.
- ۲۱- مشروطه دوم عثمانی، توسط چه گروهی و در دوره کدام سلطان رخ داده است؟
- (۱) پان اسلام ها - محمود دوم
  - (۲) عثمانیان جوان - عبدالحمید دوم
  - (۳) پان ترک ها - سلیم سوم
  - (۴) تنظیمات چی ها - محمود دوم
- ۲۲- کدام مورد، مهم ترین مفاد صلح میان صلاح الدین ایوبی و ریچارد اول (شیردل) در پایان بی نتیجه جنگ سوم صلیبی بود؟
- (۱) باقی ماندن مناطق ساحلی از صور تا یافا در دست صلیبی ها و واگذاری عسقلان به مسلمانان
  - (۲) تسلیم بیروت به مسلمانان و واگذاری عکا به صلیبی ها
  - (۳) آتش بس ده ساله میان مسلمانان و صلیبی ها
  - (۴) بازپس گیری شهر حلب توسط مسلمانان
- ۲۳- چه کسی، والی امام علی (ع) بر آذربایجان بود؟
- (۱) حذیفه بن یمان
  - (۲) سهل بن حنیف انصاری
  - (۳) قیس بن سعد بن عباده
  - (۴) عثمان بن حنیف انصاری

- ۲۴- قدرت نظامی دولت فاطمیان عمدتاً بر چه پایه‌ای استوار بود؟
 (۱) غلامان سودانی و نیروهای مسیحی و یهودی
 (۲) نیروهای قبیله‌ای عرب و نیروهای مسیحی و یهودی
 (۳) غلامان ترک و نیروهای قبیله‌ای بربر
 (۴) نیروهای قبیله‌ای بربر و غلامان آفریقایی
- ۲۵- نبرد مرج دابق بین عثمانی‌ها و کدام مورد روی داد؟
 (۱) تیمور
 (۲) صفویان
 (۳) ممالیک
 (۴) ترکمانان ذوالقدر
- ۲۶- کدام عامل در جایگزینی زبان ترکی به جای زبان فارسی در آناتولی و رسمیت و گسترش آن بیشترین نقش را ایفا نمود؟
 (۱) انحطاط دولت سلجوقی و فزونی قدرت امیرنشین‌های ترکمن
 (۲) تألیف کتاب‌های ترکی در اواخر دولت سلجوقی روم
 (۳) فعالیت چشم‌گیر صوفیان و باباهای ترکمن
 (۴) حمله مغولان
- ۲۷- کدام مورد از عوامل پایداری ادرسیان در مغرب بود؟
 (۱) اختلاط آنان با بربرهای مغرب
 (۲) همراهی ادرسیان با امویان اندلس
 (۳) گسترش مذهب تشیع در میان بربرها
 (۴) درگیری‌های گسترده آنان با رومی‌ها در سواحل مغرب
- ۲۸- کدام مورد در خصوص زید بن موسی بن جعفر درست است؟
 (۱) زید النار در قیام خود پیروز شد و توانست در جزیره حکومت کند.
 (۲) زید بن موسی به همراهی برادر ابوالسرایا در انبار و بصره خروج کرد.
 (۳) زید بن موسی از سوی برادرش علی بن موسی الرضا (ع) در یمن قیام کرد.
 (۴) قیام زید بن موسی از مهم‌ترین قیام‌های علویان در دوران خلافت معتصم عباسی است.
- ۲۹- مرکز حکومت بنی حمود در کدام شهر اندلس بود و آنان جانشین کدام دولت شدند؟
 (۱) غرناطه - بنی نصر
 (۲) اشبیلیه - موحدون
 (۳) قرطبه - امویان
 (۴) طلیطله - مرابطون
- ۳۰- از دوره حکومت کدام سلطان به عنوان درخشان‌ترین دوره فرمانروایی سلجوقیان آناتولی یاد می‌شود؟
 (۱) سلیمان
 (۲) علاءالدین کیقباد اول
 (۳) کیخسرو اول
 (۴) قلیچ ارسلان دوم
- ۳۱- کدام مورد علل تشدید مهاجرت اعراب مسلمان به ویژه قبیله ازد به ایالت فارس در قرن سوم هجری بود؟
 (۱) هجوم معتضد خلیفه عباسی به عمان
 (۲) مأموریت جعفر بن ابو زهیر از امرای ازدی در فارس
 (۳) استمرار فتوحات مسلمین برای دسترسی به نواحی شرقی خلیج فارس
 (۴) شرایط خاص طبیعی فارس که از نواحی مورد علاقه مهاجران عرب بود.
- ۳۲- کدام بیعت مشتمل بر حرب نبود؟
 (۱) روز براءت از مشرکان
 (۲) عقبه دوم
 (۳) النساء
 (۴) رضوان

- ۳۳- گروه مهمی که در گزینش شورای شش نفره برای انتخاب خلیفه نادیده گرفته شد، کدام است؟
 (۱) مهاجران
 (۲) کبار صحابه
 (۳) خویشان پیامبر (ص)
 (۴) انصار
- ۳۴- عبارت «امیرالمومنین» نخستین بار در مورد چه کسی و در کدام واقعه به کار برده شد؟
 (۱) عبدالله بن جحش - سریه نخله
 (۲) اسید بن حضیر - فتح مکه
 (۳) خالد بن ولید - سرکوب اهل رده
 (۴) علی بن ابیطالب - ابلاغ سوره براءت
- ۳۵- کدام مورد علت عدم گسترش مذهب یهود در میان عرب پیش از اسلام بود؟
 (۱) وجود اختلاف اساسی میان یهود حجاز و نژادپرستی یهود
 (۲) روابط یهود با دشمنان عرب و تفرقه افکنی در میان آنها
 (۳) گرایش یهود به رومی‌ها و عدم تمایل عرب به تمکین از یهود
 (۴) خودبرتر انگاری یهود و قوی نبودن آنان به لحاظ فکری و عملی
- ۳۶- اندیشمندان و فیلسوفان غربی به‌ویژه در اسپانیا از کدام فیلسوف مسلمان تأثیر زیادی پذیرفتند؟
 (۱) ابن رشد
 (۲) غزالی
 (۳) فارابی
 (۴) خواجه نصیرالدین طوسی
- ۳۷- کدام مورد در خصوص «محمدعلی شلمغانی»، درست است؟
 (۱) در زمان عثمان بن سعید ادعای تناسخ کرد.
 (۲) ادعای سفارت امام زمان را داشت و به تناسخ اعتقاد داشت.
 (۳) ادعای دیدار با امام زمان را کرد و به دستور متوکل کشته شد.
 (۴) نیابت عثمان بن سعید را داشت و به دستور متوکل کشته شد.
- ۳۸- کدام مورد در خصوص «فضل بن شاذان نیشابوری»، درست است؟
 (۱) از یاران امام رضا (ع) در مرو بود.
 (۲) یکی از فقها و متکلمین عصر امام هادی (ع) و امام عسکری (ع) بود.
 (۳) از محدثان بزرگ عصر امام موسی بن جعفر (ع) و کتاب وی الايضاح بود.
 (۴) از محدثان بزرگ عصر امام رضا (ع) و صاحب کتاب مآته منقبة من مناقب امیرالمؤمنین (ع) بود.
- ۳۹- یحیی بن عمر علوی در کجا و با چه شعاری قیام کرد؟
 (۱) بصره - یا منصور امت
 (۲) آذربایجان - هل من معین
 (۳) نیشابور - یالثارات الحسین
 (۴) کوفه - الرضا من آل محمد
- ۴۰- کدام مورد در خصوص خلیفه عباسی متوکل، درست است؟
 (۱) با عقاید معتزله سخت مخالفت و عقاید اهل حدیث را تقویت کرد.
 (۲) وی با عقاید احمد بن حنبل شدیداً مخالفت کرد.
 (۳) وی قائل به عقیده حدوث قرآن بود.
 (۴) عقاید ماتریدیه را ترویج نمود.
- ۴۱- کدام مورد در خصوص علت شکل‌گیری سازمان وکالت، درست است؟
 (۱) گسترده‌گی جوامع شیعی در جهان اسلام
 (۲) مقابله با آزار امامان شیعه به‌وسیله خلفای اموی
 (۳) ضرورت حل مشکلات فرهنگی شیعیان جامعه اندلس
 (۴) هدایت و رهبری شیعیان در برابر مخالفت‌های خلفای اموی

- ۴۲- کدام مورد در خصوص رئیس اول مطلوب فارابی و بنیان گذار مدینه فاضله، درست است؟
 (۱) پاسداری از سنت را برعهده دارد.
 (۲) فرمان جاودانه دارد و دیگر نیازی به خلیفه ندارد.
 (۳) این توانایی تبدیل مدینه فاضله به مدینه عامیه را دارد.
 (۴) نمونه اعلائی کسی است که از عقل مستفاد برخوردار است.
- ۴۳- کاخ خلیفه، مسجد جامع و کاخ‌های فرزندان و دیوان‌های حکومتی در شهر تازه تأسیس بغداد در کجا قرار داشتند؟
 (۱) کنار دروازه خراسان
 (۲) کنار هم در میانه شهر
 (۳) محلی به نام رصافه و به هم چسبیده
 (۴) شمال شهر و در کنار رود دجله
- ۴۴- دوران اوج ساخت مدارس در مغرب عصر بنی مرین به دوره کدام سلطان مربوط می‌شود و مشهورترین مدارس ساخته شده کدام هستند؟
 (۱) ابوسعید - پزشکی و مستنصریه
 (۲) ابویوسف - قرویین و عنانیه
 (۳) ابوالحسن - مصباحیه و صهریج
 (۴) ابوالربیع - المنصوره و حلفاویین
- ۴۵- کدام خاندان، رهبر جریان سلفی‌گری در عربستان سعودی است؟
 (۱) عبدالعزیز (۲) آل سعود (۳) آل شیخ (۴) ملک فهد
- ۴۶- ابن طفیل اندلسی فیلسوف معروف قرن ششم هجری از مصاحبان امرای کدام دولت اسلامی است؟
 (۱) بنی نصر (۲) موحدین (۳) مرابطین (۴) بنی زبیری
- ۴۷- کدام مورد، علت تغییر فضای فکری و فرهنگی کوفه است؟
 (۱) تغییر بافت سکونتی قبایل به وسیله عبدالله بن زیاد
 (۲) انتقال قبایل یمنی از کوفه به خراسان از سوی یوسف بن عمر
 (۳) سیاست زیاد بن ابیه در انتقال ۴۰ هزار جنگجوی کوفه به خراسان
 (۴) انتقال اعراب هوادار اهل بیت و جایگزینی آنان با هواداران اموی از سوی حجاج بن یوسف
- ۴۸- وصیت زیر از کدام شخصیت دوران جنگ‌های صلیبی است؟
 «به جای جنگ نظامی با مسلمانان که کاری بی‌ثمر با آنان است به جنگ فکری بپردازید.»
 (۱) پاپ اینوسان چهارم (۲) لویی نهم
 (۳) پاپ بورژیا (۴) کنت شامپانی
- ۴۹- کدام امام شیعه با تدوین سیاست تقیه، تشیع را از حوادث هولناک دوره اموی نجات داد؟
 (۱) امام هادی (ع) (۲) امام حسن مجتبی (ع)
 (۳) امام موسی بن جعفر (ع) (۴) امام محمد باقر (ع)
- ۵۰- نقش محمد بن موسی رازی در اندلس قرن چهارم هـ. ق در کدام مورد شاخص تر است؟
 (۱) وزارت (۲) فلسفه (۳) شیمی (۴) تاریخ‌نگاری
- ۵۱- کدام مورد در خصوص عبدالسلام بن صالح هروی، درست است؟
 (۱) از یاران و نزدیکان امام هادی (ع)
 (۲) از یاران هارون خلیفه عباسی
 (۳) از یاران مصاحب امام رضا (ع)
 (۴) از یاران و نزدیکان امام موسی بن جعفر (ع)
- ۵۲- کدام مورد، مهم‌ترین وظیفه دینی امام از دیدگاه فرقه اسماعیلیه است؟
 (۱) تعلیم باطنی و تأویل دینی
 (۲) حفظ شریعت و برقراری امنیت
 (۳) حفظ حدود مرزها و اجرای عدالت
 (۴) حفظ اساس دین و انتظام سیاسی - اجتماعی

- ۵۳- نخستین جشن رسمی عمومی غدیر به دستور چه کسی و در کجا برپا شد؟
 (۱) احمد معزالدوله - بغداد
 (۲) امام رضا (ع) - مرو
 (۳) امام صادق (ع) - کوفه
 (۴) حسن بن زید - آمل
- ۵۴- مهم ترین مشکلات جامعه اسلامی پس از هجرت مسلمانان به یثرب در کدام حوزه بیشتر نمود پیدا کرد؟
 (۱) مقاومت یثربی ها در مقابل اسلام
 (۲) اقتصاد، مسائل اسکان و اشتغال
 (۳) روابط با دیگر دولت ها و دعوت آن ها به اسلام
 (۴) توسعه اسلام در میان اهل بادیه
- ۵۵- کدام مورد منظور از «قاعده لطف» در آموزه های شیعی است؟
 (۱) بُعد روحی و معنوی امام برای جانشینی
 (۲) ضروری بودن نصب خلیفه بدون شرط عدالت
 (۳) پایه عقلی پذیرش جانشینی حضرت علی (ع) و امامان
 (۴) نظارت مستمر بر کارهای حکمران را وظیفه مردم می داند.
- ۵۶- دوره کدام پادشاه، امپراتوری گورکانی هند به تسامح و تساهل مذهبی اشتهار داشت؟
 (۱) اکبر شاه
 (۲) اورنگ زیب
 (۳) محمد شاه
 (۴) بابر
- ۵۷- مراکز محوری ترجمه متون عربی اسلامی به زبان لاتینی و دیگر زبان های اروپایی در دوران جنگ های صلیبی (قرون ۱۲ و ۱۳ میلادی) کجا بود؟
 (۱) بیزانس و رم
 (۲) اسپانیا و سیسیل
 (۳) مالت و قبرس
 (۴) یونان و کرت
- ۵۸- نزد کدام یک از جریان های فکری جهان اسلام نظریه استیلا در باب انتخاب امام، با بنیاد نظری خودشان تعارض داشت؟
 (۱) اشاعره
 (۲) زیدیه
 (۳) خوارج
 (۴) مرجئه
- ۵۹- کدام مورد، جزء اصلاحات فرهنگی محمود دوم سلطان عثمانی نیست؟
 (۱) تأسیس مدرسه برای تربیت طبیب و جراح و ترجمه کتب جدید پزشکی
 (۲) تأسیس مدرسه علوم حربیه با اقتباس از مدارس نظامی فرانسه
 (۳) تأسیس اولین چاپخانه عثمانی به دست ابراهیم متفرقه
 (۴) راه اندازی اولین روزنامه عثمانی به نام تقویم وقایع
- ۶۰- کدام مورد در خصوص حکومت های اسلامی هند پیش از تأسیس دولت گورکانی هند، نادرست است؟
 (۱) حکومت محمد بن تغلق اولین حکومت در هند بود که فرماندهان نظامی ترک هند، فنودال ها و علما را با هم متحد ساخت و به کار گرفت.
 (۲) در دوره علاءالدین خلجی سلطان مسلمان دهلی، علما در برابر صوفیان تقویت شدند و قدرت یافتند.
 (۳) سلسله قطب شاهی هند، دو فرهنگ هندی و اسلامی را با هم ترکیب و فرهنگ جدیدی ایجاد نمود.
 (۴) صوفیان با جذب مردم و امرا به گسترش اسلام در هند کمک کردند.
- ۶۱- نظریه «سر سید احمدخان» به عنوان یکی از نواندیشان هندوستان قرن ۱۹، مبتنی بر کدام اصل بود؟
 (۱) پاکدینی و هابیت و طغیان علیه اولیاء پرستی
 (۲) مبارزه برضد تهاجم فرهنگی استعمار انگلستان
 (۳) اسلام صوفیانه و مدارا تنها راه پیشرفت آن است.
 (۴) دلیل حقانیت اسلام سازگاری و هماهنگی آن با قوانین علمی است.

- ۶۲- کدام عبارت در خصوص گروه‌های متصوفه در آناتولی درست است؟
 (۱) «آخی‌ها» نقش مهمی در تکوین جوامع شهری آناتولی ایفا کردند.
 (۲) آخی‌ها و باباها باعث تثبیت پایه‌های اسلام سنی در آناتولی شدند.
 (۳) باباهای آناتولی به‌عنوان یک جریان صوفی یکی از مشکلات دولت سلجوقی روم بودند.
 (۴) «آخی‌ها» به‌عنوان یک گروه پرتطرفدار در شکل‌گیری دولت سلجوقی روم نقش مهمی ایفا کردند.
- ۶۳- مکان‌های ارتباطی ایرانیان و عرب‌ها در دوره ساسانیان، کدام مناطق بوده است؟
 (۱) خلیج فارس و دریای سرخ
 (۲) نجد و تهامه
 (۳) حیره و پتراء
 (۴) یمن و حیره
- ۶۴- قریش در عهد جاهلی چه امتیازاتی را برای خودشان مقرر ساختند؟
 (۱) اهل حرم نیازی به وقوف در عرفات ندارند.
 (۲) اهل حل می‌توانند با لباس‌های خود طواف کنند.
 (۳) اول قریش و بعد سایرین باید مناسک را به‌جا بیاورند.
 (۴) همه زائران باید با گوشت قربانی اهل حرم پذیرایی شوند.
- ۶۵- وجود کدام مسئله در میان اسماعیلیه زمینه‌های تضعیف آنان توسط مخالفان‌شان را فراهم آورده بود؟
 (۱) وجود امامان مستقر و مستودع
 (۲) اختلافات درونی و ظهور انشعابات و فرق اسماعیلی
 (۳) تدوین عقاید توسط متکلمان پس از رخداد وقایع
 (۴) دوره‌های ستر و ظهور امامت و نسب امامان
- ۶۶- کدام مورد در خصوص نقش علمی حارث بن اعور بن عبدالله همدانی، درست است؟
 (۱) نخستین نسب نگار مکتب کوفه بود.
 (۲) علوم امام علی (ع) را در کوفه تعلیم داد.
 (۳) واضع نقطه‌گذاری قرآن مجید بود.
 (۴) از قاعدین در جنگ‌های امام علی (ع) بود.
- ۶۷- کدام گزینه بیشترین نقش را در افزایش جمعیت مسلمانان آناتولی ایفا کرد؟
 (۱) مهاجرت مسیحیان از آناتولی بعد از تصرف امپراتوری بیزانس به دست ترکان عثمانی
 (۲) رفتار خشن صوفیان آناتولی با مسیحیان که باعث مهاجرت آنان شد.
 (۳) گرویدن مسیحیان به اسلام و مهاجرت گسترده مسلمانان به آناتولی
 (۴) کاهش نفوذ تشکیلات مذهبی مسیحی در آناتولی
- ۶۸- از نظر ماوردی کدام مورد، منظور از «وزارت تنفیذی» است؟
 (۱) قدرت وزیر مقید به قدرت امراء و پادشاه است.
 (۲) به وزیر موردنظر اختیارات کامل برای اداره امور داده می‌شود.
 (۳) وزارتی است که وزیر به صورت نظری به تحکیم موقعیت می‌پردازد.
 (۴) وزیر فقط برای اهداف خاصی انتخاب می‌شود و قدرت وی محدود به همان امور است.
- ۶۹- به کدام زمین‌ها، اراضی صوافی و خالصه اطلاق می‌شود؟
 (۱) زمین‌هایی که مالکان خود به میل خود اسلام می‌آوردند و به دولت اسلامی زکات می‌دادند.
 (۲) زمین‌هایی که سپاه مسلمانان با جنگ تصرف کرده بودند و مسلمانان مالک بر حق آنان شناخته می‌شدند.
 (۳) زمین‌های بی‌صاحبی که در جریان فتوح به‌دست مسلمانان می‌افتاد و اختیارش با خلیفه یا حاکم اسلامی بود.
 (۴) زمین‌هایی که طی معاهده‌ای با دولت اسلامی صلح کرده بودند و موظف به پرداخت مالیات براساس شرایط عهدنامه می‌شدند.

- ۷۰- کدام مورد، وظیفه دیوان «ضیعه» در خلافت عباسیان بود؟
 (۱) بازرسی بازارها، اصناف و کسبه
 (۲) رسیدگی به وضعیت املاک وسیع
 (۳) رسیدگی به مسائل مالی تمامی دیوانها
 (۴) طبقه‌بندی نامه‌های رسیده از حکام ولایات
- ۷۱- کدام یک از مکتب‌های تاریخی، با این استدلال که حوادث تاریخی «خاص» هستند و نمی‌توانند ویژگی‌های اساسی گذشته باشند در برابر تاریخ نگاری تطبیقی قرار می‌گیرد؟
 (۱) آنال (۲) تعبیرگرا (۳) تجربه‌گرایی (۴) تاریخ‌نگاری اجتماعی
- ۷۲- در روش تحقیق کلماتی که بار معنایی گسترده دارند و واژگانی فشرده، متراکم و انتزاعی‌اند که در بیان ارتباط میان پدیده‌ها کاربرد دارند، کدام مورد است؟
 (۱) متغیرها (۲) مفاهیم (۳) شاخص‌ها (۴) مفروضات
- ۷۳- تقدم و تأخر از جهت روش علمی پژوهش تاریخی در کدام مورد رعایت شده است؟
 (۱) مسئله پژوهش ← مطالعه و منبع‌شناسی ← انتخاب موضوع
 (۲) مطالعه در حوزه‌ای خاص ← انتخاب موضوع ← ایجاد مسئله پژوهش
 (۳) انتخاب موضوع پژوهش ← مطالعه و منبع‌شناسی ← ظهور مسئله تحقیق
 (۴) مطالعه در حوزه‌ای خاص ← ظهور مسئله ← تبدیل مسئله به موضوع پژوهش
- ۷۴- کدام مورد از وظایف اصلی فلسفه تحلیلی یا انتقادی تاریخ به‌شمار نمی‌رود؟
 (۱) ارزیابی شواهد و مدارک مورخان
 (۲) بررسی تاریخ به‌معنای مطالعه رویدادها
 (۳) مطالعه و بررسی تاریخ به‌معنای گذشته
 (۴) ارزیابی و تحلیل دیدگاه‌ها و نوشته‌های مورخان
- ۷۵- کدام مورد، منظور از «عینیت» در پژوهش تاریخی است؟
 (۱) مستند بودن (۲) واقع‌گرا بودن (۳) نسبی‌گرا بودن (۴) حقیقی بودن
- ۷۶- «پاسخ‌ها یا فرضیاتی که از زاویه دیگر در برابر سوال اصلی مطرح می‌شوند»، تعریف کدام مورد است؟
 (۱) مفروض (۲) فرضیه اصلی (۳) فرضیه رقیب (۴) چارچوب نظری
- ۷۷- مهم‌ترین عاملی که موجب جعل یا انتحال اسناد می‌گردد، کدام است؟
 (۱) عدم قرائت صحیح روایات (۲) تعصب و وابستگی‌های سیاسی
 (۳) تعجیل در واری روایات (۴) منفعت قومی و کمبود اسناد
- ۷۸- کدام رویکرد، «رویکردی معنا کاوانه» است؟
 (۱) تفسیری (۲) ساختاری (۳) ماتریالیستی (۴) نشانه‌شناسی
- ۷۹- «قلت واسطه‌ها» ناظر بر برتری کدام مورد در روایات و اخبار در تاریخ‌نگاری اسلامی است؟
 (۱) ترجیح از نظر متن (۲) ترجیح به اعتبار روایت
 (۳) ترجیح به اعتبار سند (۴) ترجیح به اعتبار قرینه‌های خارجی
- ۸۰- کتاب‌های خطط معمولاً شامل کدام مباحث هستند؟
 (۱) سازمان مالی دیوان‌های مختلف و مهمتر از همه دیوان احباس (اوقاف)
 (۲) گزارش‌های تاریخی و اداری نواحی و محلات مختلف شهرهای بزرگ
 (۳) گزارش‌های تاریخی از جنگ‌های مسلمانان ضد کفار
 (۴) خطوط دربانوردی و اطلاعات اقلیم‌شناسی
- ۸۱- کدام مورخ برای اولین بار در تاریخ‌نگاری اسلامی شیوه سال‌شماری یا سال‌نگاری را در گزارش اخبار و روایت‌ها به کار برد؟
 (۱) طبری (۲) مدائنی (۳) هیشم بن عدی (۴) نصر بن مزاحم

- ۸۲- کدام اثر تاریخی به طور مشخص دربرگیرنده زندگانی پیامبر اسلام، مغازی او و زندگی و احوال صحابه، تابعین و نخستین محدثان می باشد؟
- (۱) طبقات الکبری ابن سعد
(۲) روض الانف سهیلی
(۳) سیره ابن هشام
(۴) المغازی واقدی
- ۸۳- «مفرج الکروب فی اخبار بنی ایوب»، نوشته چه کسی است؟
- (۱) خواجه امام ابوالبراهیم اسماعیل بن محمد مستملی
(۲) ابوعبدالله محمد بن عبدوس جهشیاری
(۳) کمال الدین عبدالرزاق سمرقندی
(۴) محمد بن سالم بن واصل
- ۸۴- آغازگر جریان تاریخ نگاری محلی و خطط نویسی در مصر، کدام مورد است؟
- (۱) ابن عبدالحکم صاحب فتوح مصر و اخبارها
(۲) ابن زولاق صاحب فضائل مصر و اخبارها
(۳) مقریزی صاحب مواعظ الاعتبار
(۴) قلقشندی صاحب صبح الاعشی
- ۸۵- کدام عبارت در مورد کتاب «عیون الاخبار و فنون الآثار»، درست است؟
- (۱) تاریخ محلی مصر نوشته ابن میسر در قرن ششم
(۲) تاریخ محلی شام نوشته ابن مماتی در قرن هشتم
(۳) تاریخ عمومی ممالیک نوشته ابن جوزی در قرن هفتم
(۴) تاریخ عمومی اسماعیلیان نوشته ادریس عمادالدین قریشی در قرن نهم
- ۸۶- کتاب «مرآة الزمان فی تاریخ الاعیان» از کدام اشکال تاریخ نگاری است و مولف آن کیست؟
- (۱) تک نگاری - عمادالدین کاتب اصفهانی
(۲) تاریخ عمومی - سبط بن جوزی
(۳) تاریخ سلسله ای - ابن واصل
(۴) تاریخ محلی - ابن منقذ
- ۸۷- کتاب «الوافی بالوفیات» اثر صلاح الدین خلیل بن ایبک صفدی، در واقع تکمله ای بر کدام کتاب است؟
- (۱) النجوم الزاهره ابن تغری بردی
(۲) تاریخ مدینه دمشق ابن عساکر
(۳) تاریخ بغداد خطیب بغدادی
(۴) وفيات الاعیان ابن خلکان
- ۸۸- کدام مورد از برجسته ترین آثار نسب شناسی اسلامی و نمونه ای از پیوند آثار تاریخی با آثار تبار شناختی به شمار می رود؟
- (۱) تاریخ الاشراف الکبیر و الصغیر هیثم بن عدی
(۲) الاکلیل فی انساب حمیر ابو محمد همدانی
(۳) جمهره النسب زبیر بن بکار
(۴) انساب الاشراف بلاذری
- ۸۹- چرا ابوعلی مسکویه در نگارش تاریخ از ذکر معجزات انبیاء الهی خودداری می کند؟
- (۱) عدم اعتقاد ابوعلی مسکویه به انبیاء الهی
(۲) اعجاز الهی را برای انبیاء الهی هم میسر نمی داند.
(۳) تکرار آن وقایع را برای افراد عادی میسر نمی داند.
(۴) اشتغال ابوعلی مسکویه به علم فلسفه و پدید آمدن گرایش الحادی در وی
- ۹۰- کدام یک، از تواریخ عمومی به شمار نمی رود؟
- (۱) تاریخ الکبیر، بخاری
(۲) تاریخ گزیده، مستوفی
(۳) زین الاخبار، گردیزی
(۴) تاریخ الامم و الرسل و الملوک، طبری

